

Barcelona, 12 de febrer de 2019

CICLE DE DEBATS L'educació a Catalunya: les apostes necessàries

**PER LA CONTINUÏTAT MÉS ENLLÀ DE L'ESO:
COM AVANÇAR CAP A UNA SECUNDÀRIA POSTOBLIGATÒRIA PER A TOTHOM?**

PALAU MACAYA, Dijous 14 de febrer de 2019, de 18:00h a 20:00h

Amb la sortida de la crisi, i després de 10 anys de descens continuïtat, s'estanca la caiguda de la taxa d'abandonament prematur dels estudis a Catalunya. Un 17,1% l'any 2018, entre les més altes d'Europa (mitjana europea = 10,6%).

La taxa d'abandonament és especialment preocupant entre els nois (21%), entre els joves estrangers (34%) i entre els fills de famílies amb baix nivell d'estudis (34%).

El nivell de competències dels alumnes catalans de secundària (al voltant de la mitjana de l'OCDE) no justifica l'alt nivell d'abandonament educatiu.

El repte d'universalitzar la secundària postobligatòria passa per obrir itineraris i passarel·les entre estudis, actualitzar els continguts formatius, millorar les polítiques d'orientació i un suport específic per a l'alumnat més vulnerable.

L'any 2018, un 17,1% dels joves catalans entre 18 i 24 anys havien abandonat l'educació sense disposar d'estudis postobligatoris (batxillerat o cicles formatius de grau mitjà). El descens de la taxa d'abandonament que s'havia viscut a Catalunya des de 2008 sembla estancar-se els darrers anys i, en tot cas, continua trobant-se **entre les més altes d'Europa** (mitjana europea = 10,6%). Tot apunta que la millora de l'ocupació pot estar tornant a incentivar la sortida dels estudis dels joves amb menys expectatives acadèmiques.

De fet, cal destacar que la taxa d'abandonament és especialment preocupant entre els **nois** (21%), entre els joves estrangers (34%) i entre els fills de famílies amb **baix nivell d'estudis** (34%).

Per tant, afavorir la continuïtat dels estudis més enllà de l'ESO és tant un objectiu de millora general del sistema educatiu com un mecanisme en favor de la igualtat d'oportunitats en educació.

Fins al moment, el debat sobre com combatre el fracàs i l'abandonament educatiu s'ha centrat principalment en l'àmbit de l'ESO i en la necessitat d'aconseguir que els alumnes l'acabin amb èxit i opcions de continuïtat educativa.

Tanmateix, sabem que bona part de l'abandonament es produeix entre joves que han finalitzat satisfactòriament els estudis obligatoris i no continuen estudiant. Des d'una perspectiva comparada, el nivell d'abandonament i fracàs educatiu a la secundària postobligatòria que tenim a Catalunya (dels més alts d'Europa) no es correspon amb el nivell competencial que demostren els alumnes catalans de secundària en les proves internacionals estandarditzades (proper a la mitjana de l'OCDE segons dades del PISA 2015). És a dir, **amb el mateix nivell competencial, els joves catalans abandonen els estudis en molt major mesura que els joves d'altres països del nostre entorn.**

Sabem també que **una part important dels alumnes inicien els ensenyaments postobligatoris no els completen amb èxit.** Per exemple, segons dades del curs 2017-2018, per cada 100 alumnes que inicien el Batxillerat finalitzen amb èxit (dos anys després) 80; en el cas dels cicles formatius de grau mig, la taxa és del 46%. I es constata també un alt grau de rotació i canvi d'estudis un cop iniciada l'etapa postobligatòria, fruit d'eleccions poc fonamentades i una mala orientació.

Per tant, és clar que la secundària postobligatòria, en el seu conjunt (opcions de batxillerat i formació professional), està obligada a desenvolupar un rol central en la reducció de l'abandonament educatiu, per dues vies: a) atraient i **facilitant l'accés** dels joves a aquesta etapa, i b) afavorint que els alumnes que inicien aquests estudis, els **completen amb èxit.**

A casa nostra, aquesta doble finalitat d'atracció i compleció obliga a plantejar-se tres reptes bàsics:

- Des del punt de vista de l'accés i la provisió de places, cal plantejar-se com garantir una **oferta d'ensenyaments de batxillerat i formació professional prou àmplia, ben distribuïda a nivell territorial i econòmicament assequible** per a tothom que en vulgui cursar.
- Des del punt de vista de l'estructura i continguts del ensenyaments, caldria qüestionar-se: **quins itineraris** d'accés podrien dibuixar-se entre l'ESO i la postobligatòria, com afavorir **passarel·les entre opcions** de batxillerat i cicles formatius que permetin una major personalització dels estudis i redueixin l'abandonament? Però també, i molt relacionat amb això, com actualitzar i dissenyar el **contingut formatiu** d'uns i altres estudis per fer-los motivadors per als alumnes i de qualitat? I quin **perfil i formació ha de tenir el professorat** d'aquests ensenyaments?
- Des del punt de vista de la inclusió i equitat, seria prioritari incentivar l'accés dels perfils més vulnerables als ensenyaments postobligatoris a través de sistemes de **beques i recursos de noves oportunitats ben dotats** i dissenyats. Qüestions com l'atenció a la diversitat, la personalització dels ensenyaments i els itineraris, una bona orientació entre etapes i dins de la postobligatòria són fonamentals per al conjunt de l'alumnat, però són especialment crucials per aconseguir l'atracció i compleció dels estudis postobligatoris entre els alumnes més vulnerables.

En els darrers anys, alguns països del nostre entorn han promogut reformes del sistema educatiu encaminades a allargar l'edat de l'escolarització obligatòria, i incloent en aquest període l'etapa de la secundària superior (allò que per nosaltres és la secundària postobligatòria). Aquest és un debat que s'ha plantejat també a casa nostra, amb la proposta debatuda en el Consell Escolar de Catalunya l'any 2017 (Debats Ara és Demà) d'estendre fins als 18 anys l'edat d'escolarització obligatòria. Sigui com sigui, s'avanci o no en aquesta direcció, cal abans garantir una secundària postobligatòria de qualitat i que aconsegueixi acompanyar i propiciar itineraris d'èxit per a tothom.

Per la continuïtat més enllà de l'ESO: Com avançar cap a una secundària postobligatòria per a tothom?

COM AVANÇAR CAP A UNA SECUNDÀRIA POSTOBLIGATÒRIA PER A TOTHOM?

#PerQueApostem

- Com es pot garantir una oferta d'ensenyaments postobligatoris (acadèmics i professionalitzadors) prou àmplia, oberta i assequible com perquè tothom que en vulgui cursar, pugui fer-ho? Quina ha de ser la provisió de places?
- Quins canvis en el sistema i en els centres educatius caldria fer perquè els alumnes trobin opcions de continuïtat dins d'aquests estudis? Quins itineraris, quines passarel·les, quines competències i continguts formatius, quins recursos docents?
- Com es pot incentivar l'accés dels perfils més vulnerables als ensenyaments postobligatoris? Quines beques o ajuts econòmics fan falta? Quins recursos de "segona oportunitat"?

Aquests interrogants són a la base de l'acte públic que aquí presentem sota el títol "**Per la continuïtat més enllà de l'ESO: com avançar cap a una secundària postobligatòria per a tothom?**", que tindrà lloc al **Palau Macaya (Barcelona)**, el **dijous 14 de febrer de 18:00h a 20.00h**.

Per afrontar aquestes qüestions i donar-hi resposta, comptarem amb **experts i autoritats educatives (Departament d'Ensenyament i Consorci d'Educació de Barcelona)**, que aportaran anàlisi, reflexions i propostes aterrades sobre el tema. La conferència inaugural correrà a càrrec de **Queralt Capsada**, recercadora de la Durham University, Regne Unit (veure CV breu més avall).

PROGRAMA

- 18:00h**   **Presentació:** Ismael Palacín (director de la Fundació Jaume Bofill)
- 18:10h**   **Ponència:** Queralt Capsada (Universitat de Durham, Departament de Sociologia)
- 18:30h**   **Taula rodona:** com avançar cap a una secundària postobligatòria per a tothom?
- **Joan Lluís Espinós**, Director general de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial.
  - **Montse Blanes**, Directora de l'Institut Bonanova FP Sanitària.
  - **Gemma Verdés**, Cap de l'Àrea d'Ensenyaments Postobligatoris i de Règim Especial, Consorci d'Educació de Barcelona.
  - **Francesc Colomé**, expert en polítiques educatives.
- Modera: Ismael Palacín (Director de la FJB)
- 20:00h**   **Comiat**

El debat es podrà seguir en directe per streaming a través del web <http://www.fbofill.cat>

Participació a Twitter: [#PerQueApostem](#)

Aquest acte forma part del [Cicle L'educació a Catalunya: les apostes necessàries](#), que té per objectiu debatre sobre les apostes prioritàries que té actualment plantejades el nostre país en l'àmbit de l'educació.

Ponent i contra ponents

(En ordre alfabètic)

Montse Blanes, Directora de l'Institut Bonanova FP Sanitària. Ha estat directora de la Fundació Barcelona FP i Directora d'organització i gestió de Barcelona Activa (Ajuntament de Barcelona).

[@montseblanes](#)

Queralt Capsada, doctora en Sociologia per la Universitat Pompeu Fabra. Actualment és recercadora del Departament de Sociologia de la Universitat de Durham, vinculada al projecte LIFETRACK, que estudia com afecten les eleccions que els joves fan en l'educació secundària en les seves trajectòries futures.

[@queraltcm](#)

Francesc Colomé, expert en polítiques educatives, ha estat, entre altres responsabilitats, inspector d'educació, Director General de Formació Professional del Ministerio de Educación, secretari de polítiques educatives del Departament d'Ensenyament i actualment és membre de l'executiva de la Fundació Catalunya Europa

Joan Lluís Espinós, Director general de Formació Professional Inicial i Ensenyaments de Règim Especial. És inspector d'Educació i catedràtic d'ensenyament secundari. Va ser sub-director general de Planificació i Organització de la Formació Professional entre 2004 i 2011.

Gemma Verdés, Cap de l'Àrea d'Ensenyaments Postobligatoris i de Règim Especial, Consorci d'Educació de Barcelona.

[@gverdes](#)

Per concertar entrevistes amb ponents i contraponents, podeu contactar amb:

Miquel Àngel Alegre (cap de projectes FJB):

malegre@fbofill.cat

93 458 87 00

620 918 577

Ismael Palacín (director FJB):

ipalacin@fbofill.cat

93 458 87 00

620 587 300

Cicle “L’educació a Catalunya: les apostes necessàries”

Bona part dels reptes que té actualment plantejats l’educació al nostre país no són pas nous. Però adquireixen una rellevància especial en el moment actual; el context social i econòmic possibilita pensar en apostes educatives de més calat i ambició del que ho han vingut sent els darrers anys.

Si aspirem a construir i consolidar un sistema educatiu de qualitat, eficient i equitatiu, que jugui en la primera divisió dels sistemes educatius mundials, faríem bé d’aprofitar la finestra d’oportunitat que ara mateix s’obre.

En el cicle “L’educació a Catalunya: les apostes necessàries” us convidem a debatre una selecció clau d’aquestes apostes.

- **Per invertir més i millor. On han d’anar els recursos en educació els propers anys?** 05/11/18, CaixaFòrum Barcelona, 9:00h.
- **Per un ensenyament gratuït. Com garantir la gratuïtat d’una escola de qualitat?** 04/12/18, Palau Robert, Barcelona, 18:00h.
- **Per la continuïtat més enllà de l’ESO. Com avançar cap a la universalització dels estudis secundaris postobligatoris?** 14/02/19, Palau Macaya, Obra Social "la Caixa", Barcelona, 18:00h.
- **Per una tria d’escola justa i igualitària. Com fer possible un marc d’elecció de centre que no provoqui segregació?** 27/03/19, Palau Macaya, Obra Social "la Caixa", Barcelona, 18:00h.

El cicle “Les apostes necessàries” inclou ponències i taules rodones amb els principals experts en cadascun dels reptes i matèries tractades, els agents educatius i socials protagonistes en cada cas, així com les primeres autoritats educatives del país.

Més informació del projecte: <https://www.fbofill.cat/leducacio-catalunya>

Dades de contacte

La **Fundació Jaume Bofill** és una fundació cultural privada creada l'any 1969. Des d'aleshores, les actuacions que duu a terme promouen el coneixement de la societat catalana, el debat de les noves idees i propostes per avançar cap a una major justícia social, i l'actuació de persones i col·lectius diversos que també busquin la transformació i el canvi social. Des de l'any 2009, la Fundació Jaume Bofill centra el conjunt de la seva activitat com a un *Think-and-Do tank* al voltant de l'educació i el seu context social, **impulsen iniciatives, recerques i debats per transformar l'educació a Catalunya.**

Projecte “Cicle L'educació a Catalunya: les apostes necessàries”

Miquel Àngel Alegre (cap de projectes FJB):

malegre@bofill.cat

93 458 87 00

620 918 577

Ismael Palacín (director FJB):

ipalacin@bofill.cat

93 458 87 00

620 587 300